

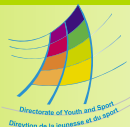

Forum MNE

SMJERNICE

ZA UČEŠĆE MLADIH U PROCESIMA RAZVOJA OMLADINSKIH POLITIKA

Seminar " Učešće mladih u procesima razvoja
omladinskih politika u jugoistočnoj Evropi"
Crna Gora 13-20. jun 2008.

Directorate of Youth and Sport
Direction de la jeunesse et du sport

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Uvodna riječ

Dokument u Vašim rukama nastao kao rezultat međunarodnog seminara na temu "Učešće mladih u razvoju omladinskih politika u jugoistočnoj Evropi", održanog u Crnoj Gori, od 13-20. juna 2008. godine.

Seminar je bio organizovan od strane Foruma MNE, u partnerstvu sa organizacijama koje se bave omladinskim radom u regionu - CZOR (Srbija), Triagolnik (Makedonija) i CORNO (Bosna i Hercegovina). Projekat je podržan od strane Evropske fondacije za mlade Savjeta Evrope.

Seminar je okupio mlade ljude, omladinske lidere/ke, omladinske radnike/ce iz 7 zemalja jugoistočne Evrope, koji su razgovarali o važnosti i mehanizmima uključivanja mladih u procese razvoja omladinskih politika.

Zašto omladinska politika? Omladinska politika je termin koji se koristi za strateške, održive, dugoročne intervencije u polju omladinskih pitanja. To je strategija brige o mladima, podrške njihovom razvoju, kapacitetima i uključivanju u društvo. Mladi su grupa sa svojim razvojnim specifičnostima, potrebama i pravima, i veoma je bitan društveni činilac u procesu društvenog razvoja. S tim u vezi, mladi su na agendi svakog prosperitetnog društva koje vodi računa o svojim resursima i razvoju.

Ukoliko želimo da ovakve strategije budu održive, bazirane na potrebama i pravima mladih, njihovim kapacitetima i problemima sa kojima se susreću, mladi moraju biti kontinuirano uključeni u procese razvoja omladinskih strategija, tj. politika. Ovaj seminar je imao za cilj da istraži mogućnosti unapređenja učešća mladih u ovim procesima, imajući u vidu da mladi nijesu uvijek dovoljno uključivani, iako baš oni moraju biti prvi kreatori a ne samo konzumenti u procesu odgovora na njihove potrebe i prava.

Jedan od produkata seminara jeste i ovaj dokument – "Smjernice

za učešće mladih u procesima razvoja omladinskih politika` . Dokument sadrži konkretne preporuke za poboljšanje učešća mladih, uzimajući u obzir sve bitne aktere u procesu. Od izuzetne je važnosti imati u vidu da ovaj društveni proces, kao i bilo koji drugi, zahtijeva partnerstvo svih aktera u primjeni strukturiranih i dugoročnih aktivnosti u polju mladih. Jedan od osnovnih uslova za uspješan razvoj i primjenu omladinskih politika jeste postavljanje mladih visoko na listu prioriteta svakog društva. Važno je naglasiti da jedino ako posmatramo mlade kao važnu društvenu grupu, kao vrijedan resurs a ne problem, možemo obezbijediti kvalitetne i održive omladinske politike i njihovu primjenu.

Imajući ovaj dokument u Vašim rukama, imate moć da učinite veliki doprinos učešću mladih u razvoju omladinskih politika, i na taj način djelujete ka ostvarenju održivog, demokratskog društvenog razvoja.

Jelena Miljanić, koordinatorka projekta

UČEŠĆE MLADIH U PROCESIMA RAZVOJA OMLADINSKE POLITIKE

Šta to u stvari znači?

Učešće mladih u procesima razvoja omladinske politike znači uključivanje mladih u sve faze ovih procesa, imajući u vidu da je učešće jedan od osnovnih principa demokratskih i održivih društvenih promjena. Slijede neke od bitnih stavki kada je u pitanju učešće mladih u razvoju omladinskih politika.

- Uključivanje mladih ljudi u sve faze procesa (kreiranje, razvoj, sprovođenje, praćenje)
- Korišćenje prikladnih metoda i mehanizama koji su bliski mladima
- Osnaživanje mladih ljudi kroz informisanje i sticanje znanja i vještina
- Uključivanje marginalizovanih grupa
- Povezivanje mladih ljudi sa predstavnicima vlasti, te izgradnja obostranog povjerenja
- Obezbeđivanje da mladih ljudi imaju udjela u donošenju odluka, odnosno da se obezbijedi njihov pristup učešću u tijelima koja donose odluke
- Stavranje i osnaživanje mreže podrške bitne za učešće mladih (roditelji, skola, omladinski radnici/ice ...)
- Osiguranje održivosti i dugoročnosti procesa
- Utemeljiti proces na potrebama i pravima mladih ljudi
- Pristupati mladim ljudima kao resursu, a ne kao problemu

Omladinski radnici/ce, omladinski lideri/ke i mladi, učesnici/ce seminara, razmišljali su na ovu temu imajući u vidu različite zainteresovane strane u ovom procesu. Njihove poruke se odnose na to zašto i kako bi svaka od navedenih zainteresovanih strana trebala podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika, te kako se to odražava na širu zajednicu.

MLADI

1. Šta TI mladi ljudi dobijaju od učešća u razvoju omladinske politike?

Uzimanjem učešća, postaješ uticajan i koristan član/ica društva! Učešće pruža mogućnost da izraziš i direktno i ispuniš svoja interesovanja, prava i potrebe!

Učešće ti donosi informacije, znanje, vještine i iskustvo koje će obogatiti tvoj lični i društveni razvoj!

To je prilika da upoznaš mnogo novih ljudi i obogatiš svoju društvenu mrežu!

2. Kako TI mladi doprinose učešću u procesu omladinske politike?

Možeš da učestvuješ u kampanjama, debatama, inicijativama, događajima koji se tiču omladinske politike!

Takođe ti možemo obezbjediti obrazovanje u ovom polju nakon kog možeš da postaneš vršnjački edukator/ica!

Možeš da se uključiš u rad tijela koja donose odluke (u školi, opštini, parlamentu...)!

Možeš da proširiš informacije o ovoj temi, kao i o dešavanjima koja su joj srodna!

Može da volontiraš, da se uključiš u rad NVO ili neke druge inicijative, te da vodiš akcije i projekte!

Samim svojim učešćem ti postaješ primjer svojim vršnjacima!

3. Šta šira zajednica dobija od učešća mladih u procesu omladinske politike?

Konstruktivne, entuzijastične, zadovoljne i proaktivne mlade građane i građanke koja su velika vrednost i snaga jednog prosperitetnog, demokratskog društva!

VLASTI (loklane, regionalne, nacionalne)

1. Šta vlasti dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Podržavanjem učešća mladih, vlada istovremeno podržava razvoj mladih ljudi kako bi oni postali svjesni, aktivni i odgovorni građani i građanke koji će doprinijeti razvoju demokratskog društva.

2. Kako vlasti mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Lokalne i nacionalne vlasti mogu da motivišu mlade ljudi za učešće kroz kampanje.

Štaviše, vlasti mogu direktno da osnažuju mlade i njihovo učešće kroz informisanje i obrazovne treninge i radionice.

Takođe je potrebno da se poveća nivo obostranog povjerenja i znanja na relaciji mladi-vlast. Stoga, mladi ljudi bi trebali da saznaju više o vlastima, njihovim ulogama, sastavu i procedurama, dok bi vlasti trebale da saznaju više o mladim ljudima, njihovim potrebama, interesovanjima, idejama i kapacitetima. Ovo se može ostvariti kroz informativne kampanje, direktne sastanke, kvalitetno građansko obrazovanje.

Kao informisani, motivisani i obrazovani, mladi ljudi bi trebali da se aktivno angažuju u procesima donošenja odluka. U tom cilju, vlasti bi trebalo da obezbede prostor i pozicije za mlade ljude unutar tijela koje donose odluke, kao i unutar procesa odlučivanja. Osim mjesta i tijela unutar same vlasti, takođe bi trebalo da se podži stvaranje nezavisnih tijela poput Omladinskog parlamenta, Omladinskog savjeta, isl.

Vlasti također mogu doprinijeti kroz podršku ostalim strukturama koje rade sa mladima – NVO, institucije...

Osnovna podrška vlade je finansiranje, kreiranje budžeta za mlade, na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

Takođe se mogu obezbijediti i ostali resursi, poput ljudskih, prostornih, logističke podrške.

3. Kako podrška vlasti ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Podržavanjem učešća mladih u procesima razvoja omladinske politike, vlasti imaju visestruke koristi. Učešće osnažuje mlade ljude u kontekstu demokratizacije društva i doprinosu razvoju zajednice. To stvara prilike za bolje odgovore na njihove stvarne potrebe kao građana/ki i glasača/ica. Omladina time postaje veoma vredan izvor i kapacitet koji kasnije može da preuzme dobar deo društvene odgovornosti, te samim tim doprinese društvenom razvoju.

Učešće mladih povećava socijalni, ekonomski i kulturni razvoj; smanjuje stopu kriminala, nezdravo i rizicno ponašanje, napuštanje škole i nasilje.

Takođe, omogućava se stvaranje inicijativa i promena u zajednicama, kao i onih na nivou nacionalnih politika.

OMLADINSKE NVO / NVO koje rade sa mladima

1. Šta NVO dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Učešće mladih u procesu razvoja omladinske politike omogućava direktan uticaj na proces donošenja odluka. Ono aktivira i animira više mladih ljudi, a takođe pojačava kapacitete civilnog sektora time što izgrađuje kapacitete mladih ljudi kao agenata promjena i demokratskog razvoja. Ono sa sobom donosi umrešavanje aktera omladinske politike i kreira održive mehanizme za sprovođenje omladinskih strategija. Takođe doprinosi vidljivosti civilnog sektora, njegovom kredibilitetu i jasnoj ulozi u demokratskom društvu. Omogućava kreiranje održivih, participativnih, te stoga i dugoročnih intervencija u ovom polju.

2. Kako OMLADINSKE NVO / NVO koje rade sa mladima mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Omladinske NVO i NVO koje rade sa mladima su one koje su najbitnije kao akteri u ovom procesu, uzimajući u obzir da pristup i odnos prema i sa mladima je otvoren i lak. NVO-i mogu da iniciraju i organizuju širok spektar aktivnosti i projekata koji mogu da održavaju učešće mladih u procesima omladinske politike.

Intervencije mogu biti raznolike:

- Organizovanje informativnih i obrazovnih aktivnosti za mlade ljude, i na taj način informisanje, motivisanje i osnaživanje mladih ljudi za učešće u procesima omladinske politike
- Organizovanje informativnih i obrazovnih aktivnosti za ostale važne aktere, te kreiranje održivih mreža podrške procesu omladinske politike
- Povezivanje ovih grupa i održavanje produktivnih partnerstava
- Održavanje mreža i ojačavanje kapaciteta kroz iniciranje i osnivanje krovnih organizacija, koalicija i mreža

3. Kako podrška NVO-a ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Šira zajednica profitira u kontekstu izgradnje i priznavanja kapaciteta mladih, odgovaranjem na njihove realne potrebe i njihova prava, ojačavanjem civilnog i javnog sektora, što samim tim vodi razvoju zajednice.

ŠKOLE / OBRAZOVNE INSTITUCIJE

1. Šta obrazovne institucije dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Obrazovne institucije koje podržavaju učešće mladih u procesu omladinske politike imaju višestruku korist od toga. One obrazuju i podržavaju odgovorne, aktivne i svjesne mlade ljude, ojačavaju njihove kapacitete kao i razvoj zajednice, dopunjuju kvalitet njihovog obrazovnog programa, dovode u fokus jednu od ključnih uloga obrazovnog sistema – obrazovanje odgovornih i društveno korisnih individua.

2. Kako obrazovne institucije mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Škola je prostor za programe razvoja društvene i političke svesti. Obrazovne institucije mogu da budu otvoreni prostor za diskusiju o tematikama vezanim za mlade, kao i baza za razvijanje kritičkog mišljenja. Pored toga, one mogu biti tačka susretanja mladih i predstavnika vlasti. Škole mogu da njeguju učešće kroz podršku školskim parlamentima, zajednicama učenika, pružanjem prostora za inicijative/projekte učenika i studenata, kao i u povezivanju učenika i ostalih nosećih aktera u zajednici.

3. Kako podrška obrazovnih institucija ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Doprinos participativnom i prosperitetnom društvu koje se razvija uz napore odgovornih, aktivnih i zadovoljnih građana i građanki je sam po sebi rezultat kojem stremlji svaka obrazovna institucija.

RODITELJI

1. Šta roditelji dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Korist roditelja se reflektuje u tome što će imati bolje uslove za svoju djecu i njihov razvoj u nezavisne i uspješne ljude koji će kreirati i koristiti prednosti prosperitetnog društva.

2. Kako roditelji mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Podrška roditelja je od izuzetne važnosti za mlade ljude. Roditelji mogu da pojačaju učešće mladih kroz podržavanje svoje djece da postanu aktivni članovi različitih NVO, omladinskih klubova, tijela, asocijacija koji im omogućavaju da aktivno učestvuju u razvoju omladinske politike. Roditelji se takođe mogu zainteresovati i postati uključeni – kroz omladinske klubove, školske roditeljske odbore, javne diskusije, i sl. Roditelji se mogu informisati o aktivnostima u polju i naći načine da se sami uključe i ohrabre svoju djecu za učešće. Djeca koja su odgajana na način koji promovise razvoj životnih vještina – poput samopouzdanja, odgovornosti, donošenja odluka, kritičkog razmišljanja, nezavisnosti, rešavanja konflikata, emotivna osvještenosti – će biti spremnija da se uključe u razvoj omladinske politike.

3. Kako podrška roditelja ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Širenje spektra mogućnosti i servisa pristupačnih mladim ljudima, svježije ideje za razvoj, aktivna i progresivna zajednica, čini iste te zajednice boljim mjestom za život i razvoj.

INSTITUCIJE

1. Šta institucije dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Pored toga što su njihovi klijenti, mladi trebaju da budu i partneri institucija. Ovo partnerstvo donosi kvalitet, pristup realnim potrebama i pravima mladih kao i njihovo ispunjenje, ojačavanje mladih kao resursa i nosioca razvoja zajednice.

2. Kako institucije mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Institucije mogu da organizuju informativne i obrazovne aktivnosti. One mogu da rade u korist izgradnje poverenja između mladih i institucija. Institucije mogu da posluže u lobiranju za partnerstvo sa mladima u vlastima. Mogu da promovisu mlade ljude i omladinsku politiku u medijima. Mogu da razvijaju programe i servise koji se orijentišu na mlade i koji su prilagodjeni mladima. Mogu da osiguraju učešće mladih u procesima donošenja odluka. Mogu da dijele svoje kapacitete sa mladima i omladinskim NVO.

Institucije mogu uključiti teme koje se tiku mladih u svoje strategije, kao i izgraditi partnerstva sa mladima.

3. Kako podrška institucija ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Aktivnije i odgovornije društvo. Zajednica koja je bliža i koja bolje razumije rad institucija; cjelovit i zajednički pristup prema rješavanju potreba i problema zajednice.

DONATORI

1. Šta donatori dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Kada su prepoznati i podržani kao resurs, mladi postaju akteri promjena i razvoj. Građeci kapacitete mladih, donatori doprinose održivom razvoju na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou.

2. Kako donatori mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Glavni doprinos donatora jeste otvaranje fondova za podršku razvoju omladinskih politika i učešća mladih. Veoma je važno da se pitanja mladih definišu kao posebne oblasti u programima donatora. Takođe, donatori mogu biti u partneri u lobiranju za pitanja mladih. Donatori takođe mogu uticati na globalne trendove i tokove interesa, resursa, svijesti o društvenim pitanjima.

3. Kako podrška donatora ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Građeci kapacitet mladih i podržavajući razvoj tog sektora, otvaruje se razvoj na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou.

MEDIJI

1. Šta mediji dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Tamo gdje je misija medija da doprinesu informisanju, transparentnosti, demokratiji i otvorenom društvu, veoma je jasno i realno da je omladinska politika i učešće mladih društveni proces koji treba biti ispraćen medijski. Mediji na taj način ispunjavaju svoju misiju, obraćaju se širokoj javnosti, postižući veću vidljivost, društveni kredibilitet i povjerenje.

2. Kako mediji mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

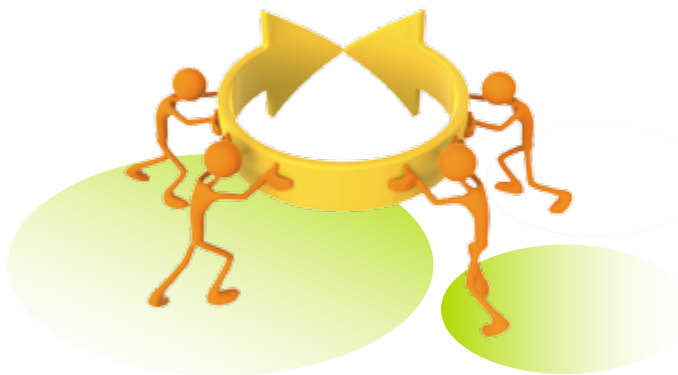
Što se tiče konkretnih aktivnosti kojima mediji mogu podržati učešće mladih u omladinskoj politici, uloga medija je ključna i može se ogledati kroz različite aktivnosti:

- *izvještavanje o aktivnostima koje se tiču omladinske politike
- *učešće u kampanjama u partnerstvu sa drugim zainteresovanim stranama
- *obezbjeđenje medijskog prostora za omladinska pitanja, kao i perspektive mladih na aktuelna društvena pitanja
- *uključivanje informacija o mladima i za mlade u sve informativne emisije, kao i druge programe
- *kreirati i primjenjivati posebnu strategiju za pokrivanje omladinskih pitanja.

3. Kako podrška medija ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Osim podizanja svijesti i nivoa informisanosti o pitanjima mladih, mladi kao grupa postaju vidljiviji. Na taj način, potencijali i kapaciteti

mladih postaju prepoznatljiviji a pitanja mladih vidljivija a njihovo rješavanje realnije. Mladi doprinose rješavanju društvenih pitanja i prezentiraju sebe kao snagu na koju društvo može da računa. Često je slučaj da se mladi posmatraju kao problematična grupa, a ne kao resurs. Ovakvo gledište mora biti promijenjeno ako želimo uzajamnu dobrobit u odnosu mladi-društvo.

BIZNIS SEKTOR

1. Šta biznisi dobijaju podržavajući učešće mladih u razvoju omladinske politike?

Podržavajući učešće mladih u omladinskoj politici, biznis sektor podržavaju razvoj kapaciteta mladih u smislu razvoja kritičkog mišljenja, lične i društvene odgovornosti, nezavisnosti, preduzimljivosti, životnih vještina, zapošljivosti. To vodi boljim uslovima za ekonomski i razvoj tržišta i ljudskih kapaciteta.

2. Kako biznisi mogu podržati učešće mladih u razvoju omladinskih politika?

Biznis sektor može da opredijeli redovne fondove za podršku omladinskim aktivnostima i temama. Mogu podržavati već započete aktivnosti kao i otvarati konkurse za ove ideje i projekte

They can also make in-kind contribution, through offering their services to the activities (products, space, transport, etc.) They can build long term partnerships with NGOs and other institutions working with youth.

3. Kako podrška biznis sektora ovom procesu doprinosi široj zajednici?

Korporativna odgovornost vodi prosperitetnim i razvijenim zajednicama. Društveno odgovorne kompanije doprinose globalnom rastu i razvoju.

KORACI KA POBOLJŠANJU UČEŠĆA MLADIH

U dijelu seminara koji je bio otvoren za predloge učesnika za diskusiju na teme "Koraci ka poboljšanju učešća mladih", izašlo je nekoliko važnih pitanja.

Opšti utisak je bio da mladi nijesu prioritet u zemljama, što je jedna od ključnih prepreka u procesu implementacije politika za mlade. Društvo generalno, lokalne i nacionalne vlasti, i druge institucije i organizacije moraju prepoznati mlade kao važnu društvenu grupu čija prava i potrebe moraju biti adresirana. U cilju prepoznavanja i jačanja mladih kao resursa radije nego problema, mladi treba da postanu prioritet. Pitanja mladih treba da budu dio svih politika i strategija, svih ministarstava i polja rada. Kao grupa sa specifičnim razvojnim karakteristikama, i snažni društveni resurs, mladi treba da se uzmu u obzir u svim aspektima društvenog života i od strane svih društvenih subjekata, podjednako kroz kratkoročne i dugoročne strategije i intervencije.

KAKO MLADI MOGU POSTATI PRIORITET U DRUŠTVU?

- Radom na postizanju vidljivosti mladih, i na prepoznavanju mladih kao resursa radije nego problema
- Informisanjem mladih o njihovim pravima i dužnostima
- Informisanjem mladih o svim za njih bitnim pitanjima
- Jakom promocijom aktivnosti za mlade
- Osnaživanjem mladih ljudi za učešće u tijelima i procesima vezanim za donošenje odluka
- Osigurati zastupljenost pitanja mladih u svim strategijama i dokumentima, kao i njihovu implementaciju
- Adaptiranjem društvenih sistema mladima
- Obrazovanje- izmjenom sistema obrazovanja za obrazovanje proaktivnih mladih; specijalni predmeti u školama- društvo/ lokalna zajednica/ vlada- civilno obrazovanje; obrazovni sistem ne odgovara trenutnom društvenom i ekonomskom kontekstu
- Izbori- osnažiti i motivisati mlade da budu aktivni na izborima; zahtijevati jasne, realistične i obavezne programe za mlade u političkim programima partija
- Biznis sektor- poboljšati korporativnu društvenu odgovornost, upoznati biznis sektor o ulozi mladih u društvu
- Uspostaviti fondove za mlade radi podrške inicijativama mladih
- Uspostaviti i voditi diskusije grupa o pitanjima mladih u lokalnim i nacionalnim vladama/parlamentima
- Osigurati transparentnost rada svih NVO-a i vlade

KRATKOROČNE I DUGOROČNE AKCIJE ZA UČEŠĆE MLADIH U PROCESIMA RAZVOJA OMLADINSKIH POLITIKA

Kratkoročne

- Kontinuirano i strukturisano informisanje mladih
- Organizovanje atraktivnih događaja (koncerti, kampovi, protesti, sportska takmičenja, žurke, društveni događaji)
- Učiniti učešće mladih privlačnim i modernim kroz atraktivne događaje, ekskurzije, performanse

Dugoročne

- Davanjem i dijeljenjem odgovornosti sa/i mladima
- Razvojem info centara, info tačaka i programa informisanja mladih
- Obezbjediavanjem fondova za inicijative mladih
- Obezbjediavanjem podrške u pisanju projekata
- Mobilnost (obrazovna, profesionalna, turistička, razmjena iskustava)
- Osiguranjem prilika za zapošljavanje mladih (lični razvoj, prepoznavanjem neformalnog obrazovanja i volonterskog rada)
- Kontinuirano, strikturisano i plansko angažovanje mladih
- Uključenje pitanja mladih u formalno i neformalno obrazovanje
- Transparentnost NVO-a
- Kreiranje i **implementacija** politika za mlade

PROFESIJA OMLADINSKOG RADNIKA/CE U SKLADU SA RAZVOJEM POLITIKE ZA MLADE

- Treba uspostaviti, primjenjivati i pratiti definicije, polise i standarde omladinskog rada
- Obrazovanje za omladinski rad treba biti institucionalizovano i visoko dostupno
- Formalno i neformalno obrazovanje/ servisi za mlade treba da se prožimaju i da budu inkorporirani
- Osigurati mjesta za rad omladinskih radnika u školama, opštinama, omladinskim klubovima/centrima, institucijama koje rade sa mladima
- Podržati vladu/društvo ka prepoznavanju važnosti omladinskog rada i profesije omladinskih radnika
- Povećati kapacitete institucija da se bave administrativnim procedurama u procesu priznavanja omladinskog rada kao profesije
- Osigurati održivost omladinskog rada
- Osiguranje sistema za prepoznavanjem vještina i znanja stečenih tokom neformalnog obrazovanja i kroz iskustvo
- Regionalno umrežavanje (sličan društveni i istorijski kontekst, razmjena iskustva i resursa, izgradnja kapaciteta)

SARADNJA IZMEĐU MINISTARSTAVA U IMPLEMENTACIJI NACIONALNIH POLITIKA ZA MLADE

- Osvještavanje o potrebi udruženog rada, o umrežavanju i izgradnji stvranih partnerstava
- Osiguranje vidljivosti aktivnosti u okviru politika za mlade, informisanje o radu i izgradnji u okviru rada politike za mlade
- Izrada strategije za rad ministarstava kao i za rad sa ministarstvima u pogledu pitanja mladih u strategijama svih ministarstava
- Obrazovanje i izgradnja kapaciteta u vladama, odjeljenjima za mlade, reforma vlade i zakonodastva u cilju osiguranja obaveze implementacije politike za mlade u svim vladinim institucijama
- Osiguranje predstavnika mladih u svim ministarstvima

SREDSTVA ZA UČEŠĆE MLADIH

Nivo politika i zakona

Nacionalne/lokalne strategije za mlade
Zakoni za omladinske organizacije

Nivo zagovaranja

Sastanci sa vlastima
Lobiranje vlade za podršku tijelima
Timovi za lobiranje
Pregovaranje i medijacija
Zagovaranje
Izgradnja partnerstava
Sastanci sa zainteresovanim stranim
Mapiranje organizacija (partnera/resursa)
Kampanje
Medijske kampanje

Finansijski resursi

Budžeti za mlade
Omladinski fondovi

Umrežavanje

Omladinske mreže
Krovne organizacije
Lokalne omladinske koalicije
Mreža opštinskih službenika za mlade

Mehanizmi/tijela

Omladinski parlamenti
Nacionalni savjeti mladih
Lokalne/regionalne kancelarije i službenici za mlade
Radne grupe za lokalne strategije za mlade
Formiranje savjetodavnih omladinskih tijela
Lokalni omladinski centri i klubovi

Izgradnja kapaciteta

Treninzi
Radionice
Omladinski kampovi
Vršnjačka edukacija
Edukacija omladinskih lidera u malim zajednicama
Edukacija trenera
Edukacija zainteresovanih strana
Seminari za omladinske službenike
Treninzi za prikupljanje sredstava
Fokus grupe

Događaji

Događaji na otvorenom
Performansi u zajednici
Gluma

Nevidljivi teatar
 Protesti
 Debate
 Prezentacija u školama/univerzitetima

Informisanje i istraživanja

Istraživanja
 Izdavanje novina
 Kampanje
 Medijske kampanje
 Pres konferencije
 Prezentacija istraživanja
 Mediji- emisija, javne diskusije, prezentacije

Učešće
 Volonterski rad
 Smjernice za učešće mladih

Više informacija o seminaru su dostupne na veb-sajtu Forum MNE www.forum-mne.com i na Forum MNE portalu za mlade www.informishi.me

Smjernice za učešće mladih u procesima izrade politika za mlade Forum MNE, Avgust 2008.

UČESNICI SEMINARA

Ime i prezime	Država	Organizacija / Institucija
Adajan Fani	Albania	Albanian Youth Parliament
Miranda Cili	Albania	AEGEE Tiranë
Elinda Ademi	Albania	Voices in Need Center
Ndriçim Maksuti	Albania	Center of Political Studies at European University of Tirana
Zoran Ilieski	Macedonia	Coalition of youth organizations SEGA
Marina Gjorgievska	Macedonia	Mladinski Klub Vlae
Borko Naumovski	Macedonia	Youth Club Radishani
Sanja Bogdanoska	Macedonia	Center for non-formal education Triagolnik
Marta Georgieva	Bulgaria	Intimate with Nature Society
Alen Zbodulja	Croatia	Nezavisna udruga mladih
Lucija Jančec	Croatia	Faculty of Arts and Sciences, University of Rijeka, Croatia

Sabina Jahić	Bosnia and Hercegovina	Organization "Priateljice"
Ena Babić	Bosnia and Hercegovina	Žene Ženama
Dane Lukić	Bosnia and Hercegovina	University of Deusto
Daliborka Maksimović	Bosnia and Hercegovina	Association of students of English faculty
Jelena Stajković	Serbia	Center for civil society development "Protecta"
Milena Bukilić	Montenegro	Local democracy agency
Mehdina Kašić	Montenegro	Forum MNE
Ivana Novović	Montenegro	Forum MNE
Marina Radulović	Montenegro	Faculty of law Podgorica
Fasilitatori i tim podrške		
Marijana Rodić	Serbia	CZOR
Milimir Vujanić	Bosnia and Hercegovina	CORNO
Zoran Velkovski	Macedonia	Triagolnik
Jelena Miljanić	Montenegro	Forum MNE
Bojana Bulatović	Montenegro	Forum MNE

SWEDISH INTERNATIONAL DEVELOPMENT
COOPERATION AGENCY

forum
syd

Center za omladinski rad
informativno obrazovanje

CENTER FOR NON-FORMAL EDUCATION

Centar za omladinski rad

